

Maaginen silmä makroskoopissa

Joukkotiedotus - *tiedon* siirtoa vai *tiedon siirtoa*? Tai peräti jotakin muuta: *yhteisyysmuoto*? Tässä oikeastaan olennaiset koordinaatit *Tiedotustutkimuksen* tälle numerolle, joka on edelleen taattua suomalaista käsityötä.

Koordinaatisto viritty Veikko Pietilän artikkelissa ja Kauko Pietilän keskustelupuheenvuorossa. Molemmat konkretisoivat tarkasteluaan saman sanomalehtiartikkelin avulla. Silti voi sanoa, että tässä numerossa makroskooppimme keskiöön ui vastustamattomasti *television* maaginen silmä, jonka mahtiasemasta kertovat lukemattomat sohvaryhmät maassamme; niiden asettelu ja kuluneisuus.

Sohvaryhmillä on tunnetusti monenmoisia funktioita. Me esittelemme niistä erään uutisartikkelissamme, joka on *Tiedotustutkimuksen* toimituksen vahvistetun kokoonpanon työn tulosta. Tuossa artikkelissa sohvaryhmien pehmusteista paljastuu puinen kirkonpenkki; uutistoimintaa ei tulkita niinkään informaation injektioruiskuna kuin papillisena välityksenä tuonpuoleisesta vallan maailmasta tämänpuoleiseen, sohvankuluttajien yhteydenkaipuun interiööriin.

* * *

Television maaginen silmä ei suuntaudu vain katsojiin, vaan se on Janus-silmä: myös tv-tuotanto on sen lumoissa. Maksimiyleisö silmän eteen! kajahtelee kaikuna niilläkin tv-käytävillä, joilla sille ei ole mitään 'järjellistä' (esim. kaupallista) perustaa.

Mutta miksi maksimiyleisön tavoittelua olisi kritisoidava? Peruskysymys lienee tavassa, jolla maksimiyleisö saavutetaan: ohjelmilla, joissa on jokaiselle jotakin muttei kenellekään riittävästi. Siloposkinen ongelmattomuus, harmonian istuttaminen ristiriidan vankkureihin ja stereotyyppinen ihmis- ja maailmannäkemykset on liudentanut

särmät näistä ohjelmista. Ketään niiden ei pidä haavoittaa, sehän olisi pois yleisöstä, mutta koskettaa niiden pitäisi, jotta yleisöä olisi.

Graham Murdock, vieraamme Leicesteristä, virittää praktis-kriittisessä artikkelissaan jännitteen *populistisen* - maksimiyleisöjä koskelevan - ja *populaarin* ohjelmatoiminnan välille. Populaariksi Murdock määrittelee sellaisen ohjelmatoiminnan, joka esittää monia erillisiä ja usein vastakohtaisia kulttuurivirtauksia, eri etupyrkimyksiin perustuvia, koko laajuudessaan ja samalla yrittää kannustaa ihmisiä suuntaamaan huomionsa omiin terveen järjen kategorioihinsa.

Ison-Britannian tuulet ahavoittavat Murdockin tarkastelua, mutta silti niissä on meillekin opittavaa. Tv-tuotannon kultaisen keskitien dilemmako tässä murskaisi inhimillisen monimuotoisuuden?

* * *

Ketjuuntuminen näyttää olevan päivän sana muuallakin kuin vähittäiskaupassa. -Tässä numerossa Malmberg arvioi K.Pietilän väitöskirjaa, Pietilä puolestaan Miettisen väitöskirjaa; Haapasalo Sinkon kirjaa, Sinkko taas Miettisen väitöstä. Kahdella ketjulla on yhteinen nimittäjä, Miettinen, joka lienee tämän numeron sankari. Arvioihan työryhmämme artikkelissaan myös Miettisen päätoimittamia Kymmenen uutisia!

Jukka Haapasalo